

17 iulie 2014

CYG nr. 184

RAPORT

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 -XV din 14 martie 2003 (nr. 539 din 27.12.2013)

lectura II

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat cu titlul de inițiativă legislativă a deputatului Liliana Palihovici proiectul de lege nr. 539 din 27 decembrie 2014 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 -XV din 14 martie 2003 și expune următoarele:

Proiectul de lege are drept scop aducerea cadrului juridic național în corespundere cu prevederile Convenției Consiliului Europei pentru protejarea copiilor împotriva exploatării sexuale, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007 și ratificată de Republica Moldova la 19.12.2011.

În opinia autorului prevederile Codului de procedură penală stipulate în art. 110¹ prin care interviuarea în faza audierilor minorului în calitate de martor sau parte vătămată în proces se efectuează prin intermediul „psihopedagogului” nu asigură o procedură funcțională în prezent, deoarece numărul specialiștilor în acest domeniu este insuficient, iar pregătirea profesională a acestora nu corespunde întocmai cerințelor specifice de audiere a minorului datorită naturii deosebite a stării emoționale, vulnerabilității cât și caracterului complex și specific al infracțiunilor.

Astfel, propunerile autorului prin introducerea noțiunii de intervievator, țin de lărgirea listei profesiilor reprezentanții cărora pot participa în procedura de audiere a minorului în calitate de martor sau parte vătămată în proces cu condiția că aceste persoane au fost instruite special și posedă cunoștințele necesare.

De asemenea, proiectul prevede și alte modificări cum ar fi limitarea numărului audierilor minorului, excluderea bănuیتului din lista persoanelor prezente în încăperea de vizualizare, eliminarea incertitudinii legații de posibilitatea ca declarațiile înregistrate, făcute la etapa urmăririi penale, să înlocuiască prezența minorului în instanța de judecată în cadrul cercetării judecătorești etc,

Proiectul de lege a fost adoptat în prima lectură pe 11 aprilie 2014.

Opt comisii permanente au recomandat proiectul de lege spre examinare și adoptare în ședințele plenare a Parlamentului, 1 (una) comisie nu a adoptat nici o decizie, din lipsa majorității voturilor.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Guvernului Republicii Moldova, Procuratura Generală, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Centru Național Anticorupție, Institutul Național al Justiției au susținut proiectul de lege, înaintând și unele propuneri de îmbunătățire a proiectului.

Comisia a examinat avizul Guvernului și amendamentele deputatului Raisa Apolschii la proiectul de lege.

În urma examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, în conformitate cu articolul 27 alineat (1) din Regulamentul Parlamentului, cu votul majorității deputaților, propune adoptarea proiectului de lege nr. 539 din 27.12.2014 în a doua lectură, ținând cont de sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor care este parte integrantă la raport.

Raisa APOLSCHII
Președintele Comisiei

Sinteza propunerilor, obiecțiilor
la proiectul de Lege nr. 539 din 27 decembrie 2013 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al
Republicii Moldova
nr. 122-XV din 14 martie 2003
(lectura II)

	Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122- XV din 14 martie 2003	Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122- XV din 14 martie 2003	Propunere, Amendament	Decizia Comisiei
1.		<p>Articolul 6 se completează cu punctele 4¹) și 4²) cu următorul conținut:</p> <p>„4¹) cameră de audiere – spațiu amenajat pentru audierea minorului victimă/martor al infracțiunii în condițiile art. 110¹ din prezentul cod, în care se află minorul supus audierii și intervievatorul, avînd legătură cu camera de vizualizare, prin echipamentul de recepție și înregistrare audiovideo;</p> <p>4²) cameră de vizualizare – spațiu amenajat pentru audierea minorului victimă/martor al infracțiunii în condițiile art. 110¹ din prezentul cod, în care se află toți participanții implicați în</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Să se definească în art. 6 din Codul de procedură penală, noțiunea de „intervievator”, deoarece aceasta nu este consacrată în domeniul de activitate la care se referă reglementarea. Totodată, în noțiune urmează a fi reflectate criteriile de desemnare în calitate de intervievator și nivelul de instruire.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>În vederea reflectării criteriilor de desemnare în calitate de intervievator și ai determina statutul cu drepturi și obligațiuni procesuale, se propune definirea noțiunii de „intervievator” în următoarea redacție: <i>„19¹ intervievator - persoană invitată în procesul penal, de către organul competent, pentru a</i></p>

		procesul de audiere, cu excepția minorului supus audierii și interviuatorului;”.		<i>intermedia audierea victimei/ martorului minor în condițiile art.110¹ din prezentul cod. În calitate de interviuator pot participa persoane care au studii juridice sau psihologice, special instruiți pentru această sarcină. În procesul de audiere a minorului, interviuatorul are statut de specialist.”</i>
2.	<p>Articolul 109. Modul de audiere a martorului</p> <p>(5) În cazul în care martorul minor în vîrstă de pînă la 14 ani urmează să fie audiat în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, procurorul, dacă dispune de spații special amenajate, solicită audierea</p>	La articolul 109 alineatul (5) textul „dacă dispune de spații special amenajate” se exclude.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Proiectul trebuie completat cu dispoziții tranzitorii pentru situațiile în care nu există spațiu special amenajat pentru audierea minorilor. De altfel, modificările la art. 109 alin. (5) vor fi relevante doar după realizarea procesului de amenajare a acestor spații.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În timp ce procedura penală prevede în mod imperativ modul de audiere a minorilor în condițiile art.110¹ în spații amenajate, art.109 stabilește că această procedură poate avea loc doar dacă procurorul dispune de</p>

	acestui în condițiile art.110 ¹ .			respectivele spații. Modificarea are drept scop a exclude acest conflict de norme și a aplica legea conform principiilor generale de aplicare a normelor de drept. (principiul universal de drept al legii) Mai mult ca atât, conceptul spațiilor de audieri a fost aprobat prin modificarea CPP în 2012, iar în prezent aceste locații sînt puse deja la dispoziție.
3.	<p>Articolul 110¹. Cazurile speciale de audiere a martorului minor</p> <p>(1) Audierea martorului minor în vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie în condițiile art.109 alin.(5) se va efectua de</p>	<p>Articolul 110¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Audierea martorului minor cu vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie în condițiile art. 109 alin.(5) se va efectua de către judecătorul de instrucție în</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Din redacția art. 110¹ nu este clar cine poate avea calitatea de intervievator.</p> <p>Deputatul Raisa Apolschii</p> <p>Alineatul (1) se expune în următoarea redacție</p> <p>„(1) Audierea martorului</p>	<p>În articolul 6 din proiect se definește noțiunea de intervievator</p> <p>Se acceptă</p>

	către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audiovideo, prin intermediul unui psihopedagog.	spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audiovideo, prin intermediul unui intervievator care este o persoană special instruită pentru această sarcină. Audierea minorului se va efectua în termeni restrânși.	minor cu vîrsta de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorilor o cer , în condițiile art. 109 alin.(5) se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audiovideo, prin intermediul unui intervievator. Audierea minorului se va efectua în termeni restrânși.”	
4.	(3) Bănuitul, învinuitul, apărătorul acestora, partea vătămată și procurorul adresează întrebările judecătorului de instrucție, care, prin intermediul mijloacelor audiovideo, le transmite psihopedagogului.	(3) În camera de vizualizare, pe lângă judecătorul de instrucție, pot să se afle procurorul, apărătorul bănuितului sau învinuitului, psihologul, grefierul, reprezentantul legal al minorului supus audierii, reprezentantul legal al părții vătămate, după caz, alte persoane, în condițiile legii. Participanții la audiere adresează întrebările judecătorului de instrucție, care le transmite intervievatorului în	Deputatul Raisa Apolschii Alineatul (3) se expune în următoarea redacție: „(3) În camera de vizualizare se află judecătorul de instrucție, procurorul, apărătorul bănuितului sau învinuitului, psihologul, grefierul, reprezentantul legal al minorului supus audierii, reprezentantul legal al părții vătămate, după caz, alte persoane, în condițiile legii. Participanții la audiere	Se acceptă

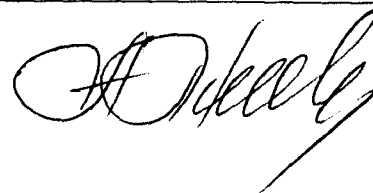
		timpul unei pauze.	adreasează întrebările judecătorului de instrucție, care le transmite intervievatorului în mod verbal prin intermediul dispozitivelor tehnice sau în scris în timpul unei pauze.”	
5.	(4) În caz de necesitate, psihopedagogul își rezervă dreptul de a reformula întrebările, dacă acestea au fost formulate în felul în care pot traumatiza martorul minor.	(4) În caz de necesitate, intervievatorul își rezervă dreptul de a reformula întrebările, dacă acestea au fost formulate în felul în care pot traumatiza martorul minor.	Deputatul Raisa Apolschii Alineatul (4) se expune în următoarea redacție: „(4) În caz de necesitate, intervievatorul își rezervă dreptul de a reformula întrebările, dacă acestea au fost formulate în felul în care pot traumatiza martorul minor, însă fără a schimba esența lor.”	Se acceptă
6.	(5) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.	(5) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.		
7.	(6) Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani i se atrage atenția că urmează să spună adevărul.	(6) Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani i se atrage atenția că urmează să spună adevărul.		
8.	(7) Declarațiile martorului minor audiat în condițiile prezentului articol se înregistrează prin mijloace audiovideo și se consemnează	(7) Declarațiile martorului minor audiat în condițiile prezentului articol se înregistrează prin mijloace audiovideo și se consemnează	Deputatul Raisa Apolschii Se propune reformularea sintagmei de la alin.(7): „Organul de urmărire penală aduce la cunoștință înregistrarea	Se acceptă

	<p>integral într-un proces-verbal întocmit în conformitate cu art.260 și 261. Instanța de judecată sigilează suportul informațional pe care a fost înregistrată declarația martorului și îl păstrează în original împreună cu copia de pe procesul-verbal al declarației.</p>	<p>integral într-un proces-verbal întocmit în conformitate cu art. 260 și 261. Judecătorul de instrucție sigilează suportul informațional pe care a fost înregistrată declarația martorului și îl păstrează în original împreună cu copia de pe procesul-verbal al declarației. O copie a înregistrării audiovideo și procesul-verbal de audiere se anexează la dosarul penal. Organul de urmărire penală aduce la cunoștință înregistrarea audiovideo, prezentând și copia procesului-verbal de audiere, bănuیتului, învinuitului sau apărătorului acestuia în termen cit mai scurt posibil, de la data la care a avut loc audierea.</p>	<p>audiovideo, prezentând și copia procesului-verbal de audiere, bănuیتului, învinuitului sau apărătorului acestuia în termen cit mai scurt posibil, de la data la care a avut loc audiere cu următorul conținut: „<i>În termen de 3 zile din momentul audierii, dar nu mai târziu de ziua în care învinuitul s-a prezentat sau a fost adus în mod silit, organul de urmărire penală va aduce la cunoștința bănuیتului, învinuitului procesul-verbal de audiere a martorului și copia înregistrării audiovideo, despre care fapt se întocmește un proces-verbal</i>”.</p>	
9.		<p>(8) Dacă bănuیتul, învinuitul sau apărătorul acestuia are întrebări pentru minor, în baza unei cereri motivate, este organizată o audiere suplimentară în condițiile prezentului articol. Audierile repetate ale minorului, trebuie evitate în măsură posibilității.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>În alin.(8), (9) să se evite cazurile în care audierea nejustificat ă minorului să nu se repete. Eventual, se poate utiliza criteriul aplicat în jurisprudența CEDO, și anume „doar dacă aceasta este necesară pentru garantarea dreptului la apărare a</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Bănuیتul sau învinuitul în orice caz de solicitare a audierii repetate va invoca principiu garantării dreptului la apărare. Astfel prevederea care va conține acest criteriu</p>

			<p>bănuitului/învinuitului, care nu poate fi asigurată prin alte mijloace”.</p> <p>Deputatul Raisa Apolschii Se propune excluderea sintagmei „sau apărătorul acestuia”, pentru a nu-l pune pe apărător în poziție privilegiată, oferindu-i dreptul să solicite audiere suplimentară, în raport cu ceilalți participanți la audierea minorului.</p>	<p>va avea nu mai mult de cît un caracter formal - declarativ.</p> <p>Se acceptă</p>
10.			<p>Guvernul Republicii Moldova Se propune completarea art. 481 alin. (1) din Codul de procedură penală, după cifrele „109,” cu cifrele „110¹, 371”. În lipsa unei trimiteri exprese la art. 110¹ și 371, se poate crea confuzia privind necesitatea citării copilului în vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale indicate în art. 110¹. Pentru a evita orice dubiu, este important ca prevederile legale să fie clare și ca toate normele ce</p>	<p>Nu se acceptă Pornind de la faptul că în art.109 la alin.(5) CPP cu caracter derogatoriu se vorbește despre audierea minorului sub 14 ani, se constată că modificarea propusă la art.481 nu este oportună. Același lucru se referă și pentru art.371. Lipsa referinței la art.371</p>

			reglementează această chestiune să fie armonizate.	în art.481 categoric nu va face imposibilă aplicarea unor măsuri stabilite în art. 371 în cadrul examinării a cauzei în instanță.
--	--	--	--	---

Raisa APOLSCHII
Președintele Comisiei